

УДК 338.48-6:642/644

Дзюба М.О.¹, Полторак А.С.²

¹ студентка, Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв

² д-р. екон. наук, професор, Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв

ЕЛЕМЕНТИ ГАСТРОНОМІЧНОГО ТУРИЗМУ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ РЕГІОНАЛЬНОГО ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ

У сучасних умовах глобалізації та високої конкуренції на ринку ресторанних послуг дедалі більшого значення набуває пошук інноваційних шляхів розвитку, які дозволяють закладам вирізнятися серед конкурентів. Одним із таких інструментів є потенціал гастрономічного туризму. Він поєднує сферу гостинності з культурною спадщиною, традиційною кухнею та локальними продуктами, створюючи унікальну пропозицію для туристів і місцевих мешканців.

Гастрономічний туризм є цікавою і корисною формою культурного туризму для тих, хто прагне ознайомитися з культурою країни через її національну кухню. Він також приваблює людей, які використовують такі

подорожі з пізнавальною метою. Крім того, цей напрямок цікавий для представників туристичних фірм, які досліджують специфіку гастрономічних подорожей [1].

Кулінарна спадщина та гастрономія є важливими туристичними ресурсами, що мають здатність генерувати розвиток туризму в регіонах [2]. На сьогодні гастрономічний туризм класифікують відповідно до кількох критеріїв: за місцем проведення подорожі (сільський чи міський), залежно від певних продуктів або напоїв (винний, пивний, сирний, шоколадний тощо), за метою подорожі (культурно-пізнавальний, оздоровчий, гастрономічний), а також з урахуванням особливостей подій (святковий чи фестивальний). До гастрономічної культури як складової гастрономічного туризму належать кулінарні традиції, культура споживання їжі, а також звичаї та обряди, пов'язані з гастрономією [3]. Варто наголосити, що важливим елементом залишаються старовинні рецепти, які передаються з покоління в покоління і часто слугують унікальною атракцією для закладів або туристичних напрямків.

Автентичні гастрономічні продукти найчастіше розповсюджуються серед споживачів через ресторани етнічної кухні, місцеві фермерські ринки, ферми, туристичні заходи та подібні канали [4]. Наша країна володіє унікальними кулінарними традиціями та численними регіональними стравами, які можна смакувати в автентичних ресторанах і на місцевих фермах [5]. Кулінарні традиції різних регіонів України тісно пов'язані з історико-етнографічними землями, на яких розташовані сучасні області. Також учасники можуть спробувати свої сили у приготуванні традиційних кулінарних шедеврів [6].

Розвиток ресторанної галузі демонструє високий ступінь диверсифікації: харчові заклади пропонують як страви національної кухні, так і екзотичні гастрономічні новації, орієнтовані на створення неповторного кулінарного досвіду для відвідувачів [7].

Гастрономічний туризм є важливим драйвером розвитку індустрії гостинності, оскільки формує нові підходи до ведення бізнесу, сприяє диференціації послуг та активізує локальну економіку [8; 9]. Його вплив на

готельно-ресторанний бізнес можна визначити через ключові аспекти:

- формування унікальної конкурентної переваги. Так, ресторани, які інтегрують регіональну кухню (особливо автентичну та сезонну), стають привабливими для туристів. Це допомагає готельно-ресторанним закладам вирізнитися серед конкурентів. Наприклад, у Львові популярні тематичні ресторани («Криївка», «Реберня») поєднують гастрономію з культурною концепцією, що перетворює їх на туристичні атракції;

- зміна формату ресторанного сервісу. Під впливом гастрономічного туризму зростає попит на дегустаційні сети з локальних продуктів; кулінарні майстер-класи; фермерські сніданки в готелях. Ці формати дозволяють готельно-ресторанним закладам заробляти не лише на харчуванні, а й на досвіді гостей [10].

Таким чином, гастрономічний туризм має важливе значення для збереження та популяризації культурної ідентичності через кулінарію. Він дає можливість туристам ближче познайомитися з місцевими жителями, їхнім стилем життя та традиціями через спільне готування й смакування страв. Крім того, розвиток гастрономічного туризму відіграє суттєву роль в економіці регіону. Він позитивно впливає на діяльність місцевих бізнесів: не лише ресторанів, але й фермерів, виробників локальних продуктів, організаторів святкових заходів і фестивалів. Гастрономічний туризм є важливим ресурсом розвитку готельно-ресторанного бізнесу, який за умови стратегічного підходу та міжгалузевої співпраці може стати фундаментом сталого зростання туристичної галузі України та одним із механізмів регіонального розвитку.

Список використаних джерел:

1. Фесенко Г. О. Гастротуризм як актуальний тренд сучасного розвитку сфери туризму в Україні. *Ефективна економіка*. 2021. № 5. DOI: 10.32702/2307-2105-2021.5.200.

2. Darius L. Gastronomy tourism as a tool for the development of regions. *Tourism & Heritage Journal*. 2023. № 5. С. 100–119.

3. Коркуна О. І., Никига О. В., Підвальна О.Г. Гастрономічний туризм як чинник соціально-економічного розвитку територіальних громад. *Економічний простір*. 2020. № 155. С.40–43.

4. Paunić M., Pivarski B. K., Tešanović D., Novaković D., Šmugović S. Identity Factors in the Function of Sustainable Gastronomy: A Case Study of Tourist Destinations in the Republic of Serbia and Bosnia and Herzegovina. *Ustainability*. 2024. № 16(19). <https://doi.org/10.3390/su16198493>.

5. Zatsepina, N. Trends and factors in the development of world tourism in the post-pandemic period. *Smart Tourism*. 2024. № 1. URL: <https://aber.apacsci.com/index.php/st/article/view/2338>

6. Паска М. З., Радзімовська О. В. Ресторанний туризм як новий напрям на туристичному ринку Львівщини. *Scientific Notes of Sumy State Pedagogical University. Geographical Sci.* 2022. № 2 (3). С. 65–70. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.6544119>.

7. Безхлібна А. П. Стратегія розвитку готельно-ресторанного бізнесу в Україні. Інноваційний розвиток туризму та готельно-ресторанного господарства: монографія / колектив авторів ; за заг. ред. проф. В. М. Зайцевої. Запоріжжя : НУ «Запорізька політехніка», 2024. С. 190–201.

8. Shebanina O., Burkovska A., Poltorak A., Burkovska A., Petrenko V. Management of the Informational Potential of Eco-Hotels in the Conditions of Sustainable Development of Hospitality and Tourist Destinations Based on Agricultural Enterprises in Ukraine. *Modern Economics*. 2023. Vol.41(2023). pp. 147-155. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V41\(2023\)-21](https://doi.org/10.31521/modecon.V41(2023)-21).

9. Shebanina O., Burkovska A., Poltorak A., Burkovska A., Sukhorukova A. Hospitality Management Through the Development Of Tourism Infrastructure in the World: Trends and Perspectives in Terms of Sustainable Development. *Modern Economics*. 2024. Vol. 44(2024). pp. 233-246. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V44\(2024\)-34](https://doi.org/10.31521/modecon.V44(2024)-34).

10. Sobirov Bobur, Poltorak Anastasiia, Alimova Mashhura, Matkarimov Khamidbek and Shadiyeva Dildora. Factors of competitiveness of the tourism sector.

E3S Web of Conf. Volume 452, 01005 (2023). XV International Online Conference
“Improving Farming Productivity and Agroecology – Ecosystem Restoration” (IPFA
2023). Dnipro, Ukraine, September 5-8, 2023.
<https://doi.org/10.1051/e3sconf/202345207013>.